

[Kai Moltke.]

som fremkommer fra VK-partierne, netop efter de debatter, der har været ført i tinget, er et forslag om skatteforhøjelse og ikke netop om skatnedsættelse — ganske vist skatteforhøjelse i en abstrakt retfærdigheds navn. Jeg mener dog, at dette udgangspunkt bør noteres, da det jo kun er en begrænset kreds, som vil nyde godt af en nedsættelse i overensstemmelse med letelsen af aktieselskabsbeskatningen.

Det næste, jeg kunne have lyst at sige, er, at man i virkeligheden i sine principielle erklæringer går ind for at ville sætte et lighedstegn mellem to på alle væsentlige områder forskelligartede faktorer. Der er jo den forskel, at et aktieselskab, hvis det er fornuftigt ledet efter de gængse principper, har det formål at indbringe de størst mulige indtægter gennem produktion og salg, medens et kooperativt foretagende, hvis det fungerer rigtigt, har det formål at fremskaffe de billigst mulige varer til en kreds af forbrugere. At ville sætte et lighedstegn for disse to organisationers målsætning er et forsøg, som i alle tilfælde mit parti ikke vil være i stand til at acceptere.

Det næste spørgsmål, jeg kunne lide at komme ind på, er de givne motiveringer for, at det er særlig nødvendigt at revidere beskatningen netop nu. Det ærede medlem hr. Ib Thyregod opholdt sig i sin tale ved, at Kooperationen i virkeligheden har skiftet karakter. Hvori består denne karakterændring? I at man har fulgt de moderne regler, samfundet arbejder med, og som går i retning af koncentration. Men her står Kooperationen faktisk over for enten at følge spillets regler, så længe vi lever i et konkurrerende samfund, eller også at pakke sammen. Det ville jo være en temmelig uhistorisk form for Kooperation, som bevarede strukturen fra den lille landsbybrugsforening. Så siger man, at brugsforeningerne er gået væk fra det solidariske ansvar. Ja men det er et af de træk, som hører med til tiden, og det skulle da ikke være nogen begrundelse for, at dividende, som er et af de oprindelige træk, der har eksisteret næsten fra den første brugsforening, nu skal bringes ind under overkursberegningen.

Nu havde det vel været klogere, dersom de to partier kandiderede efter som blok

at overtage regeringsmagten, om de havde nøjedes med at fremsætte ét forslag og vise i alle tilfælde en minimal enighed. Men man kan næsten spore interessenmodsatninger — alle har undtagelser fra principperne. De konservative er bragt så vidt som til at undtage andelsmejerier og andelslagterier, hvor efterbetaling efterhånden er blevet en sædvanemæssig historie. Ja men dividenden er pinedød også noget sædvanemæssigt i Kooperationens historie. Venstre går et skridt videre og siger: lad os få indkøbs- og salgforeninger undtaget fra aktieselskabsbeskatningen. De konservative polemiserer og siger: bring os statistikker over, hvor mange gange sådanne selskaber, som konkurrerer i privat aktieselskabsform, beskattes mere end indkøbsforeningerne. Men her ser vi gud ske lov og tak, at venstre tager forbehold med hensyn til at følge med så langt ind i den moderne aktieselskabsfilosofi. Det tror jeg venstre gør særlig klogt i, for spørgsmålet om at fremskaffe varer til de lavest mulige omkostninger og til den billigst mulige pris må vel i særlig grad gøre sig gældende som noget påskønnelsesværdigt for dem, der påberåber sig at repræsentere et erhverv, i hvilket — det har de tre vise mænd for nylig talt om — ca. 40 pct. af indkomsten vistnok stammer fra subsidier. Måske var tiden inde til, at dette erhverv prøvede at fremskaffe billigere varer og lavere omkostninger, så trykket kunne lettes en smule.

Til gengæld har venstre, som ellers har tradition for at sige, at de var hovedfædere ved Kooperationens vugge, nu ment, at barnet er blevet så voksent, at det uden videre kan udstødes af reden. Det er den samme naturhistoriske proces, man kender fra storken; når storkeungerne er ved at blive for gamle og fylder for meget i reden, bliver de smidt ud til fordel for det yngre kuld: den frie købmand og de virksomheder, der har forbindelse med ham. Når venstres oprindelige grundlag — landbruget — ikke kan trives, og dets udøvere i stigende antal må flytte til byerne, hvor andre erhverv udvider sig, kan et parti på samme måde blive stillet over for et valg. Vi kender jo alle disse hensyn og den opportunismens lov, som mange gange kan præge hæderkronede bestræbelser, specielt i det sidste år før et valg.